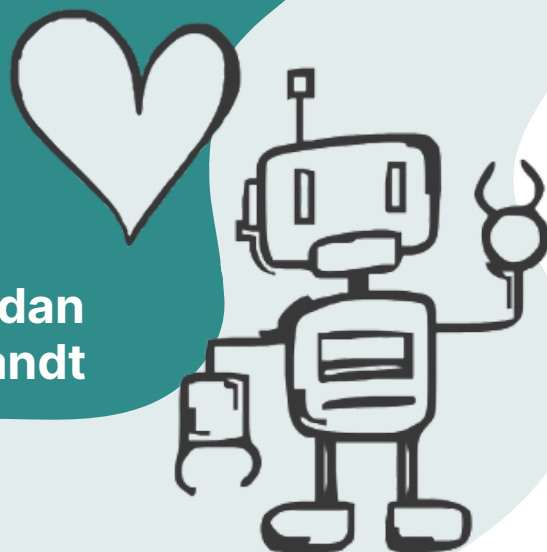

NÅR ROBOTTEN LIGNER OS

Robotter og androider slægter mennesker mere og mere på, så hvordan placere de nye væsner i hierarkiet blandt jordens mange andre væsner?

INTRODUKTION

Planeten er beboet af **flere millioner arter**. Det er vidt forskelligt, hvilke følelser de vækker i os. Det kan være følelser af forskellig intensitet og karakter. Følelser, der påvirker vores domme, handlinger og fortællinger om de forskellige arter. Når vi går videnskabeligt til værks, er der alligevel en tendens, som står tydeligt frem; vi føler større empati og udviser mere medfølelse over for **arter, der slægter os på** (se illustration på næste side).

Det, at ville andre det godt, er altså ikke bare en muskel, som vi kan træne, men har også **rod i vores evolutionære udvikling**. Studier viser, at vi helt fysisk og spontant mobiliserer empati og medfølelse over for både planter og dyr, der deler vores evolutionære slægtshistorie. Men hvad med robothunden eller androiden, der skal hjælpe personalet på plejehjemmene?

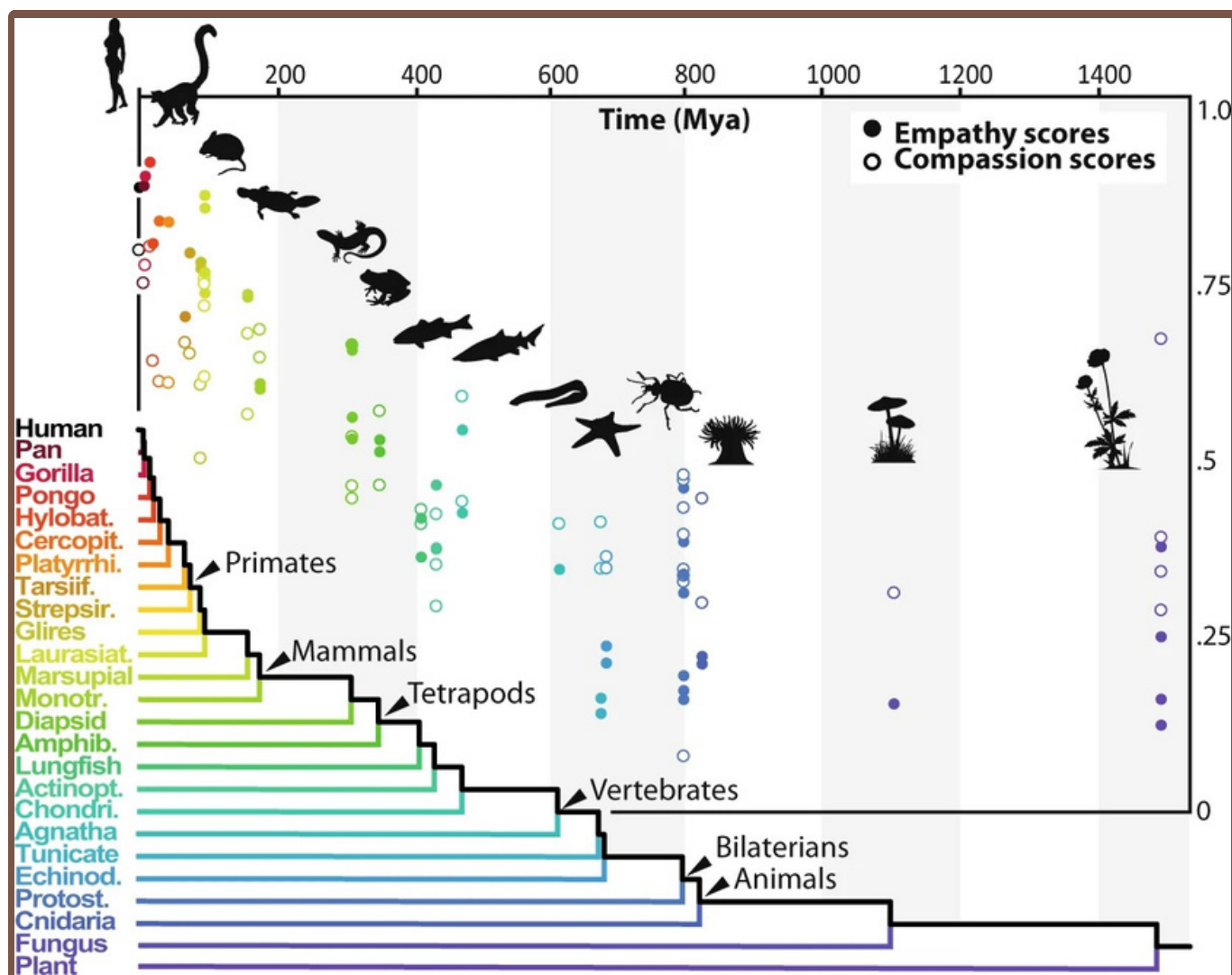
For hvad sker der, hvis vi sætter robotter ind i ligningen?

Sympatiserer vi mere med robotter, der ligner mennesker, end vi gør med dyr? Er det, at 'ligne' mennesker, mest forbundet med udseende, væremåde, intelligens eller måden at løse opgaver på? Er vores spontane følelser over for dyr og planter sammenlignelig med vores respons over for robotter?

INTRODUKTION

Disse og mange andre spørgsmål, kan vi vække hos eleverne, ved at sætte dem ind i et scenarie. Faktisk kan vi blot eftergøre det **videnskabelige eksperiment**, som det er refereret af Thomas Telving i bogen: ***Killing Sophia***. Vi stiller forsøgspartagerne (læs: eleverne) over for et valg. Det enkle valg at skulle vælge, hvem det er vigtigst at redde? Men i modsætning til det oprindelige eksperiment, så vil vi tilføje robotter til samlingen.

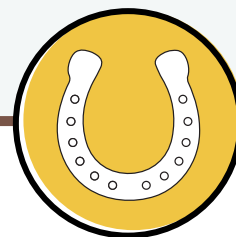

FORBEREDELSE

1) Udvælg dilemmaer: Vi har skrevet historier til 5 dilemmaer, hvor vi introducerer mere og mere menneskelignende væsner. Du kan også reducere på antallet af dilemmaer, lave dine egne eller lade eleverne være med til at forme dem. Visualiser med **24 ark med væsner** eller **slideshowet**. Print evt. **24 kort af væsner til elever**.

2) Gør fortællingen levende: Træk 'virkeligheden' ind i klasseværelset. Du kan fx medbringe en robotstøvsuger eller vise videoer af teknologierne/dyrene/planterne. Hvis du har mod på at fortælle historier med krop, stemme i klassens rum, så vil dilemmaerne fremtræde nærværende uden virkelighedens hjælp. Blot en rekvisit som en tryllestav kan gøre en lille verden til forskel.

3) Hvis du laver filosofisession på mellemtrinnet eller i udskoling, kan du **erstatte 'trollmanden' med en 'videnskabsmand'**.

FILOSOFISK DIALOG:

- Du har samlet eleverne i den sokratiske cirkel.
- Du fortæller historien og stiller ankerspørgsmålet. Lad eleverne fortælle, hvad de mener, og hvorfor de mener det til deres **sidemakker**, inden den fælles dialog.
- Inviter alle til at deltage i den **fælles dialog om ankerspørgsmålet**. Fortsæt dialogen, indtil deltagerne virker til at have sagt alt, hvad de finder vigtigt, for at kunne kvalificere deres svar.

I UNDERVISNINGEN

1

FILOSOFISK FORTÆLLING: GULDFISKEN, HUMLEBIEN ELLER VENUS FLUEFANGEREN

Fortæl:

I er en del af en troldmands eksperiment. Troldmanden vil gerne vide, hvem mennesker har allermest kær (*tag en hat eller tryllestav i hånden og skift nu rolle til en troldmand*).

Jeg har medbragt både dyr, planter og robotter. Jeres rolle i eksperiment er enkel. I får mulighed for at redde et væsen. Den eller dem, som I ikke redder (*gestikuler, at de dør*). Jeg har nemlig hørt, at mennesker er allermest ærlige, når det er et spørgsmål om liv og død. Det er nu op til jer, hvem I vil redde. Det første, jeg vil præsenterer jer for er en **humlebi** (**læg A4-billede på gulvet eller henled til PP-show på whiteboard**), der har travlt med at hente nektar og pollen, **en plante** der lever af fluer og andre insekter og en smuk **guldfisk**. I må træffe et valg. Hvilket væsen vil I redde?

Hvem skal vi redde? (Humlebien, venus fluefangeren eller guldfisken?)

I UNDERVISNINGEN

2

FILOSOFISK FORTÆLLING: GRANTRÆET,
ROBOTSTØVSUGEREN ELLER GRISEN**Fortæl:**

(Trolde manden/du svinger din tryllestav).

Lad mig vise jer noget, der er nærmest ren magi! Jeg har selv en, og den gør mit liv meget lettere! Jeg kan bruge min tid på vigtigere ting, såsom at øve mine trylleformularer eller undersøge livets store spørgsmål med mennesker.

*(Peg og lad som om der kører en robotstøvsuger på gulvet/appeller til tilhørernes fantasi - og læg så billedet af **robotstøvsugeren**);*

Vil I ikke hellere redde dette skønne apparat end grantræet eller grisen? Tænk på, hvordan robotstøvsugeren kan frigøre tid, så I kan lave noget, der er mere berigende end at støvsuge
I kan selvfølgelig også vælge **grantræet eller grisen...**
det er helt op til jer.

Hvem skal vi redde? (Grantræet, robotstøvsugeren eller grisen?)

I UNDERVISNINGEN

3

**FILOSOFISK FORTÆLLING: GRANTRÆET,
ROBOTSTØVSUGEREN ELLER GRISEN****Fortæl:**

(Trolldanden/du præsenterer tilhørerne for en robothund. Appeller til deres fantasi, så de fornemmer at den kan opføre sig som en hund).

Den logrer, hopper op ad mig når jeg kommer hjem og den gør. **Den ligner en hund**, og den opfører sig faktisk som en hund. En hund uden pels. Smart ikke, så slipper man for hundeallergi.

Den kan faktisk det samme som en rigtig hund, **Fido**, men uden alt besværet med at skulle gå tur, give den mad eller rydde op efter den. Man kan sagtens få den til at skide med en knap, det bestemmer man selv.

I kan bare sætte den i skabet og tage på ferie til sommer. Smart ik'. Den kan holde jer med selskab, kan lære nye tricks og er altid klar til at lege. Når I har lyst. Men måske I er villige til at sende robothunden på robot-kirkegården og beholde Fido af kød og blod.

Hvem skal vi redde? (Robothunden eller Fido?)

I UNDERVISNINGEN

4

FILOSOFISK FORTÆLLING: ANDROIDEN,
EGETRÆET ELLER ORANGUTANGEN**Fortæl:**

Eksperimentet er ved at nå sin sidste fase. Snart ved jeg, hvem mennesker har allermest kær.

(Præsenter Androiden Sophia/spil hende - brug evt. video af androide fra YouTube).

"Hej. Jeg hedder **Sophia**. Dejligt, at møde jer. Hvem er I?" Sophia ser glad ud, men hun kan også vise tristhed. Men ligesom med robothunden, kan I også godt se, at det ikke er et rigtigt menneske. Det er en androide (Simuler stive robotbevægelser). Androiden er meget intelligent. Den er god til spil, god til samtale, rar og imødekommende. Sophia er dog ikke helt klar til at lave mad til jer endnu. Det er nemlig svært for robotter, at færdes i et køkken. Meget, meget kompliceret. Men måske Sophia 7.0 også vil kunne lave mad. Men måske er I mere villige til at redde et et **900 år gammelt egetræ**, der kaster lange skygger eller **orangutangen i træet**?

Hvem skal vi redde? (Androiden, egetræet eller orangutangen?)

I UNDERVISNINGEN

5

FILOSOFISK FORTÆLLING: CHATBOTTEN,
ANDROIDEN ELLER ROBOTHUNDEN**Fortæl:**

I er jo på vej ind i en fremtid fyldt med robotteknologi og nye computerprogrammer. Lad os prøve jer på hvem I helst vil tilbringe tid med. Jeg har hørt at **chatbots** er blevet meget populære, særligt ChatGPT. Men kan den virkelig konkurrere med en **robothund** eller en **androide**?

Måske skal vi bruge ordet "slette" i stedet for at "slå ihjel", men uanset, så må I tage stilling.

Hvem skal vi redde? (Chatbotten, androiden eller robothunden?)

FILOSOFISKE BEGREBER

Lighed/forskel Unik

Empati/medfølelse Værdi

Indre liv Fornuft/følelse Erstattelig/ uerstattelig

Sjælden/ almindelig

Menneske/dyr/ plante/kunstig Forståelse/ kendskab

Bevidsthed Ansvar/pligt

INDLEJREDE SPØRGSMÅL (I UDVALG)

- Er vi mere tilbøjelige til at redde nogen, der ligner os selv?
- Hvad er det ved planten, dyret eller robotten, der gør, at man vil redde det?
- Hvad vækker det i os, når noget/nogen ligner os versus ikke-ligner os?
- Skal vi lade vores spontane følelse, empati eller identifikation guide vores valg? Eller er der noget, som er lige så vigtigt?
- Hvis man ved meget om planten, dyret eller robotten og dets liv, er der så større eller mindre sandsynlighed for, at man vil redde det?
- Hvad ligger til grund for ansvaret for at redde nogen/noget?
- Hvad vil det sige at eksistere? (Er det fx forbundet med bevidsthed?)
- Er hensynet til "x" eller "y" vigtigst? (Kan de evt. forenes?) (Brug de begreber, som eleverne introducerer)
- Hvordan fremtræder medfølelsen, empatien eller foragten, når I ser væsnet?
- Er der et princip, man kan bruge til at beslutte sig ud fra?